

SPELTERAPIE OP HET IKEC

Wanneer is speltherapie een goede hulpvorm en hoe meld je een kind aan?

Speltherapie is een vorm van psychotherapie, waarbij het spel en de therapeutische relatie gebruikt wordt om een kind vooruit te helpen. De therapie vindt plaats in de spelkamer. Die is zo ingericht dat het kind zoveel mogelijk vrijheid heeft om met allerlei speelgoed en expressiemateriaal te spelen: playmobil, een zandwatertafel, materiaal voor rollenspel, dieren, voertuigen, gezelschapsspellen, teken- en knutselmateriaal, etc. Speltherapie is voor kinderen van 3 tot en met 12/13 jaar geschikt, maar ook voor mensen die op deze ontwikkelingsleeftijd functioneren.

1. [Waarom spelen als middel?](#)

Spel is een natuurlijke uitingsvorm van kinderen en eigenlijk dé taal kinderen. Praten vinden ze vaak lastig(er), vooral om de juiste woorden te geven aan hun gevoelswereld. Spelen geeft de gelegenheid om te ontspannen en om gedachten, gevoelens en wensen te uiten.

2. [Wat maakt spelen therapeutisch?](#)

De spelkamer biedt de veilige plek om ervaringen te verwerken en om te experimenteren met nieuw gedrag.

Hierbij is de basishouding van de speltherapeut belangrijk. Ze probeert vanuit deze professionele houding (volgend, empathisch, voorspelbaar) zo'n sfeer neer te zetten, dat het kind het vertrouwen, de veiligheid en de acceptatie voelt om zich via het spel te durven uiten. Van daaruit kan de speltherapeut het kind helpen middels het spel (soms ook uit het spel) om emotioneel, relationeel en cognitief nieuwe inzichten te verwerven.

De speltherapeut volgt het kind in zijn spel, brengt onder woorden wat er gebeurt in het spel en/of speelt mee. De speltherapeut sluit aan bij de initiatieven van het kind, leert hierdoor de speeltaal van het kind begrijpen en kan ondersteuning geven bij het uiten en verwerken van problemen.

Speltherapie zorgt ervoor dat het kind zich volledig gehoord en gezien voelt. Ook is er ruimte om emoties te (leren) herkennen en om ze te (leren) uiten. Tevens kan het kind met steun van de speltherapeut (nieuwe) succeservaringen opdoen, problemen oplossen, ingrijpende gebeurtenissen beter een plek geven en groeien in het zelfvertrouwen.

Het doorleven van onderliggende gevoelens in speltherapie kan zorgen voor diepgaand herstel en balans. Zodra een kind zich weer tevreden genoeg voelt met zichzelf en in zijn omgeving, zal er weer ruimte zijn om ook cognitief verder te groeien. Het einddoel is dat het kind weer zonder deze hulp verder kan. Uiteraard zijn de behandeldoelen per kind verschillend.

3. Met welke hulpvragen komen kinderen in aanmerking voor speltherapie?

Binnen het IKEC is het al speciaal dat de kinderen op een andere manier benaderd worden in de groepen dan op een reguliere school en kan dit al een voldoende positief effect geven op de vastgelopen ontwikkeling. Mocht dit toch niet het juiste of voldoende effect geven en/of mocht er toch meer aan de hand zijn, kan speltherapie een passende interventie zijn. Het kind lijdt er (zichtbaar) onder en/of zijn directe omgeving signaleert problemen op onderstaande probleemgebieden:

Emotionele problemen, zoals: vaak boos zijn, snel ruzie maken, druk of teruggetrokken gedrag, snel of veel huilen, onzekerheid, een negatief zelfbeeld, faalangst.

Sociale problemen, zoals: moeite in de omgang met leeftijdsgenoten en/of volwassenen, geen vriendschappen hebben, maar dit wel graag willen, pesten of gepest worden (of het zo voelen).

Meegemaakte ingrijpende gebeurtenissen, zich uitend in angsten, nachtmerries, trauma's zoals: het verlies van een dierbare, een verhuizing, de scheiding van ouders, een ongeluk, een ziekenhuisopname, mishandeling, misbruik of een ander trauma.

Acceptatieproblematiek, rondom bijvoorbeeld adoptie, ziekte, diagnose.

Hechtingsproblematiek, zich uitend in bijvoorbeeld wantrouwend, bepalend, ontremd of juist claimend gedrag.

4. [Waarom past speltherapie binnen het schoolse klimaat?](#)

Speltherapie draagt bij aan de schoolse vaardigheden van een kind. Sowieso gaat op, dat als een kind lekker/beter in zijn of haar vel zit, dit logischerwijs effect heeft op zijn schoolse prestaties. Het feit dat speltherapie binnen de school ingezet kan worden, maakt het makkelijk(er) inzetbaar. Er zijn namelijk korte lijnen tussen leerkracht/groepscoaches, ouder(s) en speltherapeut, zowel formeel als informeel. Voor ouders is het fijn dat de speltherapie in hetzelfde gebouw zit, waardoor ze niet na schooltijd hiermee belast worden en kinderen zich ook niet zo'n bijzonder geval voelen, omdat er vaker kinderen uit de klas worden 'gehaald' (ook voor logopedie, fysiotherapie). De stap om deze hulpvorm in te zetten is dus eerder gemaakt. Tijdens het gehele traject is er intensief contact met ouders, het hele systeem wordt meegenomen, waardoor ook hiaten binnen het gezin aan bod kunnen komen.

**Spel
werkt!**
**Als
praten
lastig
is...**

5. [Wanneer kan het kind op de wachtlijst gezet worden voor speltherapie?](#)

Vaak zijn er al langere tijd zorgen over het kind en blijkt dat de zorgen door het pedagogische en didactische aanbod van de groep nog niet voldoende verminderen. De zorgen komen telkens weer terug tijdens de oudergesprekken, groepsbesprekingen en/of het ondersteuningsteam. Zowel ouders zelf, de leerkracht, de groepscoach (IB) of een andere betrokkene binnen bijvoorbeeld het OT-team, kan dan speltherapie indiceren. Ouders/verzorgers worden altijd meegenomen in de mogelijkheid om speltherapie op te gaan starten en dienen hiermee akkoord te gaan.

6. [Hoe wordt het kind op de wachtlijst geplaatst?](#)

De leerkracht vult al dan niet samen met de groepscoach het **aanmeldingsformulier voor speltherapie** in, waarin onder meer de hulpvraag zo concreet mogelijk wordt beschreven. Eén van de groepscoaches is de contactpersoon tussen alle groepscoaches en de speltherapeut. De groepscoach zorgt ervoor dat het aanmeldingsformulier bij de speltherapeut terecht komt en stemt met de overige groepscoaches de volgorde van de wachtlijst af. Het kan wel eens gebeuren dat een kind met spoed moet starten. De contactpersoon/groepscoach heeft geregeld overleg met de speltherapeut waarin o.m. de wachtlijst en eventuele andere zaken besproken worden.

7. [Hoe verloopt de procedure daarna?](#)

Zodra het kind aan de beurt is, zal de speltherapeut contact met ouders/verzorgers opnemen voor een eerste afspraak. Zij leest zich vooraf in en laat zich inpraten door de leerkracht en/of groepscoach. Tijdens de eerste kennismaking zal er een anamnese plaatsvinden en zal er uitleg gegeven worden over speltherapie.

Als ouders/verzorgers akkoord gaan, plant de speltherapeut twee observaties in. Na de tweede observatie wordt altijd aan het kind gevraagd of hij/zij ook zelf speltherapie wil en

begrijpt wat de redenen zijn om speltherapie te starten. “Gras groeit immers ook niet door er aan te trekken”.

De speltherapeut schrijft dan het behandelplan waarin de behandeldoelen uiteen worden gezet. Er volgt wederom een gesprek met ouders om te checken of het plan allesomvattend genoeg is. Ook de leerkracht krijgt daarna inzage om dit mede te beoordelen.

Vervolgens zal de speltherapie daadwerkelijk kunnen starten en zullen na steeds een vooraf afgesproken aantal sessies de voortgang van de therapie in een verslag geëvalueerd en besproken worden met ouders. Natuurlijk houdt de speltherapeut ook korte lijntjes met de leerkracht over de bevindingen en hoort ze andersom graag of er bijzonderheden zijn vanuit thuis/klas/elders.

8. Wanneer wordt de speltherapie afgerond?

De speltherapie wordt afgerond als de doelen zijn behaald en het kind/het gezin zonder deze hulpvorm verder kan. Het kind heeft zich voldoende kunnen uiten en heeft er voldoende vertrouwen in om verder te kunnen.

Het kan ook zo zijn dat het voor het moment even voldoende is, dat er voor het moment 'uitgehaald' is wat mogelijk was. Of dat er juist te weinig vooruitgang te bemerken is tijdens de speltherapie en/of daarbuiten, ook dan wordt de speltherapie in samenspraak met de betrokkenen afgerond.

Bevindingen worden steeds met ouders/verzorgers besproken en met de leerkracht. Met het kind wordt het afscheid nemen van de speltherapie zorgvuldig gedaan, opdat ook dit een goede ervaring is!

Mocht je nog meer willen weten, kom gerust langs in de spelkamer en stel je vragen!
Of kijk op www.speltherapie.net of www.vaktherapie.nl of bekijk allerlei filmpjes op youtube (zoek Speltherapie)

Jolanda Vervloet, geregistreerd speltherapeut
Werkdagen donderdag en vrijdag